

De folki

MEDLEMSTIDNING FÖR GOTLANDS GENEALOGISKA FÖRENING

NR 2 • 2007

Aktiviteter 2007

Välkommen till Sommarmöte söndagen den 29 juli kl 14 i Tingstäde fästning. Eventuellt besöker vi även Polhemsgården.

Föreningen bjuder medlemmarna med make/maka/sambo på otendag.

Infart, se karta.

Gotlands Genealogiska förenings styrelse

Ordförande och redaktör
Kerstin Jonmyren
Nabovägen 16, 388 93 Ljungbyholm
Tel. 0480 - 341 21, kerstin.jonmyren@home.se

Vice ordförande
Mats Ekedahl
Sundregatan 11, 621 43 Visby
Tel. 0498 - 27 16 19,
mats.ekedahl@medborgarskolan.se

Sekreterare
Åke Brunberger
Nygatan 42, 621 56 Visby
Tel: 0498-21 36 73, akebv@telia.com

Kassör
Hans Peter Larsson
Backluravägen 17C 2
149 43 Nynäshamn
Tel: 08-52017909, h.p.larsson@telia.com

Ledamot
Sebastian Sedersten
Andrégatan 20, 621 49 Visby
Tel 0498-24 87 65, sedda@sverige.nu

Ledamot
Freddie Claesson
Snäckers, Hangvar, 620 34 Lärbro
Tel 0498-22 70 18, freddy_claesson@hotmail.com

Ledamot och Layoutansvarig
Barbro Pettersson
Fättings, Tofta, 622 65 Gotlands Tofta
Tel 0498-26 50 02, barbrope@telia.com

Ledamot
Tommy Andersson
Storkullsgränd 3, 624 49 Slite
Tel 0498-22 09 17, tommy.andersson@fro.se

Ledamot
Anders Öberg
Bogegatan 73, 621 42 Visby
Tel 0498-27 42 61, anders.oberg@home.se

Ledamot
Elisabeth Göthman
Snovalds, Västergarn, 622 30 Gotlands Tofta
Tel 0498-24 50 18, elisabeth.gotman@tjelvar.org

Webbredaktör
Tommy Andersson
Storkullsgränd 3, 624 49 Slite
Tel 0498-22 09 17, tommy.andersson@fro.se

Revisorer:
Reiner Lindgren och Åke Kahlbom

Revisorsuppleant:
Fredrik Adelsköld

Oc folki utkommer med fyra nummer per år. Medlemsavgiften är 150 kr för år 2007. Plusgiro 85 80 38-3
Hemsida: www.gotlandsgenealoger.se
ISSN 1653-1086

Släktforskarkamrater!

Just nu har vi högsommarväder här på Gotland fast vi bara är i början av juni. Det är knaster-torrt i markerna och faran för brand är stor. Jordbruket skriker efter regn, och det är som vanligt bekymmer med vattentillgången. I juli kommer öns befolkning att mångdubblas och varenda stuga blir fylld med folk.

Vid 1800-talets slut genomfördes en mängd utdikningsföretag på Gotland. Myrar dränerades och avvattnades, och mycket ny odlingsjord skapades som kunde försörja en växande befolkning. Den gången ansågs det som mycket framsynta projekt. Idag inser vi att de närmast var till skada för ön. Grundvattennivån sänktes och en mängd andra marker blev torra backar. Dessutom tjänar våtmarker som filtreringsanläggningar. Nu går gödningsämnen och bekämpningsmedel alltför ofta direkt ut i Östersjön genom kanaldikena, och är en delförklaring till inhavets övergödningsproblem.

Den gotländska landsbygden har genomgått en kolossal förändring på några årtionden, från ett jordbrukarsamhälle med en stadig befolkning med alla åldrar representerade, till ett turistområde med intensiva sommarmånader och tysta vintermånader, i ytterområdena med en åldrande befolkning och stängda skolor.

Gamla manbyggnader i sten, en gång uppförda för gårdens behov, säljs nu till fantasi-

summor till fritidsfolk, för att sedan blåsas ur och göras om helt eller delvis efter nya moden. Det senaste jag hörde om, var en lagård som skulle byggas om helt för att se ut som på 1950-talet. Den skulle användas sommartid för ett par inhyrda hästar. Givetvis genomförs i den tillhörande manbyggnaden en föräldrande omvandling samtidigt.

Låter allt detta negativt? Kanske, men nya tider fordrar nya levnadsmönster, och vi kan inte vrida klockan baklänges. Vi som forskar på Gotland ser mycket av det gamla i kyrkböckerna, men vi ser också det nya Gotland runt omkring oss. Gotland av idag står inför nya utmaningar, och vi får hoppas att ön med sin urgamla kulturbygd och med alla sina fornlämningar skall kunna leva vidare, om än med nya kulturella förtecken.

Kerstin Jonmyren
ordförande

I detta nummer

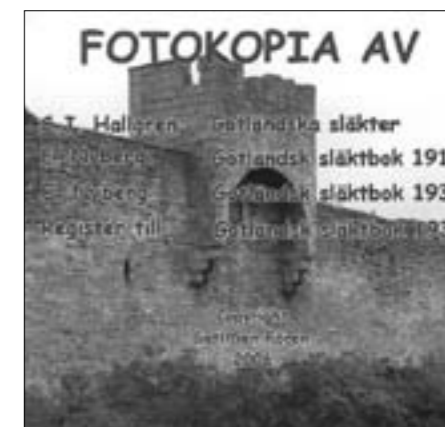
- Sid 3 Ordföranden har ordet
Gotländska släktböcker på CD
- 4 Från Ryssby i Småland till Rone på Gotland
- 6 Gardell på Gotland och drömmen om Frankrike
Svenska gods och gårdar på CD
- 7 Sundsvall en givande konferens
Ny CD
- 9 Min nyfunna familj

Omslagsbild: Kastalen vid Fröjel kyrka
Foto: Barbro Pettersson

Köp föreningens CD-skiva "GOTLÄNSKA SLÄKTBÖCKER"

Innehåller fotokopia av
C.J. Hallgren: Gotländska släkter, utg 1926
Emil Nyberg: Gotländsk släktbok, utg 1910
Emil Nyberg: Gotländsk släktbok, utg 1938
Personregister till Nyberg 1938

Beställ CD-skivan via föreningens pg-konto 85 80 38-3. Den kostar 125:- (100:- för skivan, 25:- porto mm)
Kom ihåg att skriva namn och adress!
Icke medlemmar kan vända sig till Sveriges Släktforskarförbund

Från Ryssby i Småland till Rone på Gotland

Av Thom Jaxhagen

En släkthistoria med småländska anor, som jag egentligen inte visste något om innan jag påbörjade min forskning. Emma Rydeberg, som var min farmor, träffade jag aldrig. Hon dog 85 år gammal 1935, två år innan jag föddes. Men jag blev intresserad när jag förstod att hon måste ha varit en krutgumma. Vem var hon? Varifrån kom hon? Det enda kända för mig var att det kom lådor med kristallglas från Kosta glasbruk hem till gården.

Emma och Johan Johansson

Från Östertorp reste de österut

I en utkant av Ryssby socken i Kronobergs län, ligger byn Assareköp. Här i det lilla torpet Östertorp under gården Tjuvhult bor i mitten av 1800-talet torparen Johannes Andersson med hustrun Ingrid och deras sex barn. Här uppe 4 km nordost om Ryssby kyrka är det mest stening skogsmark, där 1,5 tunnland tillhör deras torp, som med svett och möda har uppodlats till åker.

Johannes och Ingrid Andersson är nu i 40-årsåldern, och framtiden känns osäker i det lilla torpet. Äldste pojken fyller 14 år i januari och den yngste är endast några månader gammal. Att resa till Amerika verkar så främmande och långt borta. Finns det inga andra möjligheter?

Hemvändande smålänningar talade om Gotland. I Ryssby handelsbod fanns en kungörelse uppsatt som annonserade efter arbetskraft

till de gotländska myrarna. Ett myrodlingsbolag hade bildats på Gotland år 1848 och man påbörjade då ett omfattande arbete med 17 000 tunnland myrletter på ön.

Att flytta från sitt Östertorp var för dem ett svårt beslut. Man kunde ju aldrig veta hur framtidsutsikterna såg ut på det nya stället. Å andra sidan var möjligheterna inte de bästa att försörja en familj på den steniga småländska jorden. När man fick höra talas om de gotländska myrarna och dess möjligheter att odla, var valet trots allt inte så svårt.

Efter att ha fått ett löfte om arbete på en större myrgård på Gotland bestämde man sig. En oktoberdag 1855 reste Johannes och Ingrid Andersson med sina sex barn från Östertorp i Ryssby till Rone socken på sydöstra Gotland. **Framtid på Gotland**

Myrodlingsbolaget Ronemyr hade visioner om försäljning av tomtmark, sockerbetsodling, spannmålsodling och även torvbrytning. Senare kom även en järnvägslinje att byggas ner till Ronemyr för transport av sockerbeter och spannmål. Här odlade man vete, råg, korn, havre, timotej samt kålrötter och rovor på en areal av 400 hektar (810 tunnland). 1854 uppgavs ha varit ett bra skördeår med 2000 hektoliter spannmål, 1650 hl rotfrukter och 800 häckar grönfoder. Här arbetade Johannes och Ingrid på gården Ronemyr i 35 år.

Ronemyr hade uppmärksammats även i kungliga kretsar genom bl.a. sin tobaksodling som gett goda resultat. När Oscar I besökte Gotland 1854 tillsammans med sina söner gjorde de en resa till Rone. De kungliga prinsarna sägs ha varit aktieägare i bolaget.

Snart visade det sig att utdikningen av de gotländska myrarna inte hade varit så lyckosam. Myrmarkens bördighet försämrades med åren och myrodlingsbolaget upplöstes år 1865. Den efterföljande ägaren drev gården vidare, men tvingades i konkurs i november 1879.

Sönerna bygger egen gård

1876 köper sönerna Johan Johansson och Anders Johansson en gård alldeles intill Ronemyr. Gården som hade tillhört folkskolläraren Nyman, vilken hade emigrerat till Amerika,

bestod av två hemman, Davide och Jaxarve. De var ungefär lika stora och bröderna delade lika. Här byggde de en man-gårdsbyggnad till sina familjer med två lägenheter och därtill bryggghus och en ladugård. Föräldrarna Johan och Ingrid bor kvar i Ronemyr i ett hus som tidigare hade varit en för-mansbostad.

Familjen Rydeberg i Lekaryd 1847–1867

Snickaren Johan Rydeberg och hustrun Christina med barnen Gustaf och Emma bor i torpet Holmen under Mårarps rote i Ryssby. Modern Christina och sonen Gustaf reser till Gotland 1852. Anledningen är troligen att både Christina och sonen Gustaf är svårt sjuka och de vårdas sedan här på Gotland. Gustaf dog i rödsot samma år den 19 september. 5 år, 8 månader och 14 dagar gammal.

Fadern Johan tar till alkoholen som tröst och överger hustrun i november 1852. Christina, som är kvar på Gotland med sin dotter Emma, avlider också hon på Gotland, år 1855. Emma, nu fem år gammal flyttar samma år till Lekaryd. Där arbetar hon senare som piga på Norregård. 1857 gifter fadern Johan Rydeberg om sig med Ingrid Jonasdatter från Lekaryd.

Bröllop i Rone kyrka

1867 kommer Emma Rydeberg tillbaka till Gotland för arbete som piga vid Autsarve i Rone.

Den 24 maj 1868 gifter hon sig med Johan

Rone kyrka med Emma och Johan Johanssons gravsten liggande vid kyrkan

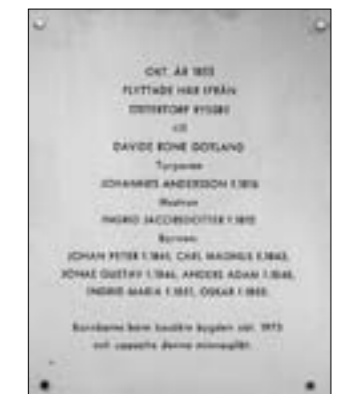

Rune, farmor Emma, Agnes, född Ronander, Lars-Erik, Hemmansägaren Karl Johansson och Sture. Rune, Lars-Erik och Sture är mina bröder. Samtliga på bilden avlidna och begravda i Rone, förutom Rune som är begravd i Stockholm.

Johansson. De får tillsammans nio barn, fyra döttrar och fem söner. Johans och Anders' familjemedlemmar blir nu för många att försörja under samma tak. Man beslutar därför att dela upp gårdarna. Till den gård, som kommer att bli Davide, flyttar brodern Anders och hustrun Karolina med sina sex barn året 1905. Johan och Emmas gård blir Jaxarve. Nu kommer de att bo 150 m från varandra i var sin gård.

Den 26 september 1905 avlider Johan Johansson vid 64 års ålder i en njursjukdom. Emma står nu ensam med barnen och en gård att ta hand om. Två döttrar är i Amerika och en tredje gift i Sörmland. Äldste sonen Rudolf vistas också i Amerika sedan 1903. 1925 övertar sonen Karl, gift med Agnes Ronander, gården och driver den fram till 1957. Huset är nu sålt och marken är utarrenderad. Emma blev 85 år och avled vid Jaxarve år 1935.

Fortsättning på sidan 8

Ryssbyplattan

Gardell på Gotland och drömmen om Frankrike

Av Kerstin Jonmyren

En dag kom ett mail. En amerikanska frågade om jag ville söka efter hennes förfäder i Näs på Gotland. Det gällde en familj Gardell.

Jag hittade hennes förfäder i längderna. Vid Drakarve grund i Näs fanns artilleristen Jonas Petter Gardell, född 1839 i Ganthem. Han var gift med Anna Olofsdotter, född 1840 i Havdhem. Paret hade sex barn - en son dog späd, en son blev kvar på Gotland medan de övriga fyra barnen på 1880-talet emigrerade till Amerika.

Artilleristen var son till en arbetare vid Hartvik i Ganthem, och hans hustru Anna var född uti Havdhem, av en ogift båtsmansdotter Kruslock som senare blev gift med en änking i Näs. Det var gott om båtsmän i tidigare generationer. Alla var gotlänningar, födda på ön.

Amerikanskan tackade, men förklarade att hon var mycket förvånad. Mitt resultat var inte alls det hon hade räknat med. Hon var uppvuxen med en spännande familjetradition kring denna gotländska familj. Den handlade om att Gardell var en förrymd adelsman från Frankrike (!), en hög officer. Han hade varit tvungen att rymma därifrån eftersom han hade förälskat sig i en kvinna under sitt stånd, en kvinna som hans ädla släkt absolut inte kunde acceptera. Paret hade ingen annan utväg än att lämna sitt land, och på något vis hade de hamnat på den vilda och exotiska ön i Östersjön. Där hade

Gardell fått försörja sin familj på de enkla jobb han kunde få.

Jag fick frågan om jag kunde förklara hur denna osanna berättelse hade tillkommit. Det första jag kom att tänka på var att båtsmansnamnet Gardell möjligen kunde låta lite franskt, åtminstone för ett amerikanskt öra. Garder på franska betyder försvara.

Sedan erinrade jag mig den sanna historien om löjtnant Sixten Sparre i Skåne och den danska lindansösen Elvira Madigan. Mannen av hög börd och den enkla men älskliga flickan som inte kan få varandra, och som istället begår gemensamt självmord på ett litet hotell i Danmark. Detta hände 1889 och berättelsen om dem spreds snabbt i Sverige genom tidningar, berättelser och inte minst genom en skillingstrycksvisa.

Historien spred sig säkert i svenskbygderna i USA också. Att den gotländska Gardellfamiljens förfäder hade varit soldater kan ha bidragit till senare generationers sammanblandning. Sedan kan slutet på historien ha kommit att ändras för att passa in. Sverige, Danmark och Frankrike, ja det finns en mängd olika länder där borta i Europa! Kan det vara en trolig förklaring?

SVENSKA GODS OCH GÅRDAR PÅ CD-ROM

Nu finns de 50 böckerna i serien Svenska Gods och Gårdar på CD-romskiva. De är uppdelade i tre CD-skivor, Västra Sverige (16 böcker om 17 300 sidor) Östra Sverige (17 böcker om 16 000 sidor) och Norra Sverige (17 böcker om 15 300 sidor). Böckerna utkom 1939-1946 och innehåller bilder på gårdar, samt mycket intressanta genealogiska uppgifter om ägarna. De är svåra att få tag på antikvariskt och betingar då var och en ett högt pris.

Vill du se hur en boksida ser ut, se hemsidan www.obdr.se

Priset är 399 kronor per skiva, eller 999 kronor vid köp av alla tre skivorna! Är du intresserad kontakta utgivaren Mats Ekedahl per adress mats@obdr.se eller per telefon 0707-271619.

Sundsvall en givande konferens

Av Kerstin Jonmyren

Midälva GF med sin ordförande Karl-Ingvar Ångström stod som värd i Sundsvall vid årets tvådagarskonferens för oss förtroendevalda.

Jag hade aldrig varit i Sundsvall tidigare, så själva trakten var en intressant upplevelse. Staden har vuxit fram djupt nere i en dalgång där Ljungan rinner ut i Bottenhavet. Efter lördagens kvällsmåltid uppe på Norra berget invid staden var vi några vänner som tillsammans vandrade neråt till hotellet. Aprilkvällen var kylig och blåsig, men vilken vy med stadens ljus vi hade nedanför oss på vandringen!

Även Fränsta, en sex mil inåt landet intill Ljungan, var en intressant plats väl värd ett besök. Där sker nämligen all avfotografering av kyrkböcker och kartor för Riksarkivet och Lantmäteriet. Snart kommer hela landets alla gamla kartor att tillgängliga på nätet fick vi bland mycket annat veta.

Släktforskarförbundets ekonomi

Förbundets ekonomi har utvecklats till en trist följetong. Underskottet för 2006 verkar sluta på 2 miljoner kronor. Styrelsen gör vad den kan för att stoppa läckaget, men här blir som vanligt en stor eftersläpning innan åtgärder kan ge effekt. Kvartalsrapporten för 2007 ser emellertid positiv ut och skulle kunna peka på ett litet plus för året, efter flera år av underskott. Vi får verkligen hoppas att det kommer att stämma.

Anbytarforum och Släkthistoriskt Forum - Rötter

Släktforskarförbundets Anbytarforum på nätet är på gång att byta skepnad. Det är en verksamhet som kostar förbundet mycket pengar att administrera, summor som 100 000 kronor per år har nämnts. En rätt självklar slutsats är att verksamheten borde vara ekonomiskt självbärande. Det skall framöver hela tiden vara möjligt att läsa allt på Rötter och Anbytarforum, men alla som aktivt vill ta del av sajten, göra inlägg, kommer fr o m maj i år att få öppna ett brukarkonto med en årlig medlemsavgift på 100 kronor.

Anna Lena Hultman har redan börjat sitt uppdrag som ny anbytarvärd. Det kommer att tryckas ännu mer på ordningsreglerna i det

nya Anbytarforum, har man lovat. Mina personliga käpphästar i sammanhanget är att det skall tryckas mer på kravet på källhänvisning i inläggen, liksom stopp för alltför långa inlägg, typ hela släktutredningar samtidigt. Det återstår att se hur det blir.

Förslag har lagts att ansvaret för vissa delar av Anbytarforum, exempelvis landskap eller släkter, skulle kunna läggas ut på olika medlemsföreningar som därmed får bli moderatörer, givetvis under Anna-Lenas ledning. Rötter skall över huvud taget moderniseras, och annonseringen skall bli dyrare, för givetvis är alla bidrag till förbättring av SSF:s trängda ekonomi bra bidrag!

Förbundets tidskrift Släkthistoriskt Forum skall ändra namn. För att knyta ihop den med Rötter på Internet kommer tidningen framöver att heta Släkthistoriskt Forum - Rötter. Man planerar också att gå ut med en prenumerationskampanj för fler prenumeranter och att värva fler annonsörer.

Otrevligt med elaka påhopp

Tråkigt nog har det på senare tid förekommit en massa tjafs och elakheter på Rötter, riktat framför allt mot förbundets ledning, en del av en typ som närmast kan liknas vid förtalskampanjer. Slutligen stängdes diskussionssidorna på Rötter, något som åtminstone jag tyckte var helt rätt. Vem vill åta sig uppdrag i styrelser där man ständigt får motta otidigheter? Förbundsledningen hoppas nu få stopp på detta genom de nya brukarkontona där namn och adress måste uppges för att få registreras.

Nya register på gång

Nya produkter till forskarnas hjälp kommer hela tiden, allt till nytta för oss forskare. Närmast att komma ut är CD:n Sveriges Dödbok 4, där i stort sett alla personer som har avlidit i Sverige efter 1947 kommer att finnas med. Frivilliga krafter ute i landet har fortsatt att komplettera projektet efter den förra utgåvan. Förhoppningsvis släpps den nya lagom till stämman i Halmstad i sommar.

Registret till Elgenstiernas adelskalender skall komma i december i år. Det har tagit

många år på sig, men så har det varit ett kraftprov att skapa ett sökbar register till den.

1990 års folkräkning beräknas komma 2008. Riksarkivet och SVAR arbetar nu för högre tryck med 1880 års folkräkning som beräknas bli färdig under 2009, men som tyvärr inte kommer att ges ut på CD. SVAR vill endast ha den tillgänglig på sin hemsida för att få prenumeranter på den.

Riksarkivet contra Genline

Riksarkivet arbetar även på att få alla Sveriges kyrkböcker tillgängliga på sin hemsida. Om ett par år beräknar de att arbetet skall vara färdigt. Därmed finns både Genline och SVAR som konkurrenter i sammanhanget. Det blir lite orättvist, då Riksarkivet har statliga pengar som garanti och kan ta mindre betalt. Det hade varit bättre för forskarna om de två aktörerna i stället hade tagit ansvar för olika bitar. Mycket material – annat än kyrkböcker – är ännu inte avfotograferat.

SVAR kommer att ha ministerallängderna från 1860 till 1900 tillgängliga sockenvis, vilket Genline inte har. Riksarkivet som sitter på originalkopiorna, vägrar att upplåta dem för avfotografering. Denna vägran har Genline anmält till domstol för avgörande.

Projekt om gravstenar och om Sveriges Gravbok

Under lång tid har SSF drivit ett projekt med dokumentation av gravstenar på landets kyrkogårdar. Detta eftersom gravstenar på vissa kyrkogårdar plockas bort endast efter några årtionden om ingen opponerar sig. Omloppstiden för gravarna skiljer sig dock från plats till plats. Nu planerar förbundet att agera mer

offensivt för skyddande av gamla gravstenar.

Alla kyrkogårdsförvaltningar i Sverige har plikt att föra gravbok. Förbundet vill nu starta ett projekt där förvaltningarna ombeds att skicka kopior av sina gamla gravböcker till SSF.

Folkräkning 1930 – en dröm med Sveriges Dödbok 5 som en kompromiss. Tänk om det gick att få fram en folkräkning 1930! Den skulle verkligen fylla en lucka i forskningen av 1900-talet. För närvarande finns dock ingen bra väg att få fram material till den.

Istället vill förbundet utöka Sveriges Dödbok tillbaka till 1930, och hoppas på medlemmars frivilliga insatser. Tyvärr bor många forskare långt ifrån landsarkiven, och tipset lades då fram att de på arkivet fotograferar av alla aktuella sidor i dödboken, för att sedan kunna sitta hemma och bearbeta materialet i lugn och ro. Då fattas visserligen uppgift om födelseorter, men de avlidna finns ändå med.

Sveriges Släktforskarförbund behövs för oss forskare, den jobbar på, kommer med nya idéer och projekt, stöter på problem och motgångar, men tycks ändå klara sig vidare med god kraft. Cirka 50 000 medlemmar är anslutna genom de olika lokalföreningarna, en folkrörelse. Jag var med 1986 i Alvesta när riktlinjerna drogs upp för förbundet. Vilken utveckling sedan dess!

Har du glömt
betala medlemsavgiften?

Årsavgiften är 150 kr och
vårt plusgiro 85 80 38-3

Föreningens nya CD

innehåller fotokopia av
Gotländskt Porträtt samling 1929-1935
Svensk Kommunförvaltning 1940,
Gotland
Sveriges Kvarnar, Gotland samt
namnregister
Beställ CD-skivan via föreningens
pg-konto 85 80 38-3. Den kostar 125:-
(100:- för skivan, 25:- porto mm)
Kom ihåg att skriva namn och adress!
Icke medlemmar kan vända sig till
Sveriges Släktforskarförbund

Fortsättning från sidan 5

Emma och Johan var alltså födda i samma Ryssby socken. När Johan 14 år gammal lämnade Ryssby, då var Emma fem år. Man kan fundera över huruvida ödet gjorde att de sammanfördes på Gotland. Här skapade och byggde de framtiden tillsammans.

Släktingar hedrade sina förfäder med en minnesplatta som sattes upp vid Östertorp i Ryssby 1975. Mer att läsa finns på internet. http://www.jaxhagen.se/smalanningar_utvandrar.htm

Min nyfunna familj

En fortsättning från förra numret av OeFolki

Av Hans Peter Larsson

Som jag berättade i förra numret av OeFolki har jag med hjälp av G-Gruppen hittat mina bröder i Tyskland. Jag berättade även att jag hade planer på att besöka en av dem i mars i samband med en affärsresa till Hannover.

Min fru Lotte, min son Lasse och jag åkte från Stockholm tidigt på morgonen en dag i mars. Vi skulle åka direkt från Stockholm till släkten på min mors sida i Kollund, strax norr om den dansk-tyska gränsen. Det blev en bilfärd på runt 100 mil, men med två chaufförer som avlöser varandra gick det utan problem.

Nästa förmiddag skulle vi fortsätta till Brunsbüttel vid Kielkanalens utmyning i Elbe, en kort resa på knapp 20 mil. Vi var bjudna på lunch hos min bror Günter. Som jag berättade i förra numret är han född 1941, och alltså endast ett par år äldre än jag. Eftersom han driver en liten restaurant i Brunsbüttel, trodde vi att vi skulle äta på restauranten, men icke så. Vi skulle äta hemma hos Günter och Gisela.

Min bror Günter

Vi fick ett mycket hjärtligt mottagande, kram och stora famnen för oss alla, och man kände sig verkligen välkommen som en länge saknad familjemedlem. Först var det lite trevligt snack i vardagsrummet. Günter och jag hade ju inte träffats förut, utan endast pratat med varandra i telefon och haft kontakt via e-post, så det fanns nog att prata om. En mycket trevlig lunch följde med "mye mat å go mat" som de säger i

Skåne. Det märktes tydligt att det var en professionell kock som hade stått för maten.

Gamla tyskakunskaper kom till nytta

Bordskonversationen ställde nya krav på mina kunskaper i tyska. Som jag berättade i förra numret av vår tidning är det länge sedan jag läste tyska, så mina kunskaper är en aning mossiga. Nu fick de vakna till liv igen. Min son kan inte alls tyska, min fru har som jag läst tyska i skolan för många år sedan, men haft ännu mindre användning för den än jag. Hon klarade sig dock någorlunda på egen hand, medan jag fick översätta åt båda hållen för min son. Nå, det gick ganska bra, tror jag.

Roligt var det även att min brorsson Manuel på 19 år inte bara hade stannat hemma för att hälsa på oss, utan att han även stannade kvar medan vi var där, och inte direkt efter maten stack iväg till flickvännen. Han guidade oss även till en bensinmack när vi skulle åka vidare.

Det blev tid för att titta på foton från både Günters samling och min. Jag hade gjort en CD med lite foton av mig från min uppväxt, och av Lotte och våra söner genom åren. Günter hade foton från sin barndom och ungdom och naturligtvis av vår far och vår farbror. Det var väldigt roligt och intressant.

Så var det dags att åka ned till staden för att se hur Günters och Giselas restaurant såg ut. Det var en trevlig liten restaurant, ett melanting mellan en typisk lunchkrog och en öppen grillrestaurant. När vi skulle åka vidare var vi ense om att besöket hade varit alldeles för kort, och att vi snarast skulle göra om det, så vi skulle få lite längre tid på oss. Ett minst lika hjärtligt avsked som vid ankomsten. Det kändes verkligen som att de var ledsna över att vi skulle åka.

Nytt besök i Tyskland

Vi var överens om att det hade varit ett alldeles för kort besök, så Lotte och jag kom fram till att vi ville fira vår 40-åriga bröllopsdag i Brunsbüttel om det gick. Man skulle nästan ha kunnat tro att Günter och Gisela läste våra tankar, för de frågade om vi tyckte det kunde vara roligt

att samla alla ättlingar till Peter Stülten, vår far, till en träff. Givetvis tyckte vi att det skulle vara roligt om det skulle lyckas någon gång.

Vi frågade om det passade att vi firade vår 40-åriga bröllopsdag i Brunsbüttel. Den infaller i början på maj och endast ett par dagar efter min födelsedag, så det fanns nog med skäl för att fira.

Min tyska släkt tyckte att det var en bra idé, så jag tog en veckas semester efter Valborg och gjorde husvagnen klar för långfärd. Jag tog även kontakt med min andre bror, Hans-Dieter, som jag ju inte hade träffat, och hörde om vi också kunde träffas i början på maj när vi kom till Brunsbüttel igen.

Vi startade från Nynäshamn den första maj tidigt på morgonen. Tanken var att vi första dagen skulle köra ned och besöka en släkting jag har på min mors sida som bor på Själland. Det går ju inte så snabbt med husvagn som med enbart bil, så vi tyckte det passade ganska bra med turen genom Sverige, som ju var den längsta biten, den första dagen. Sedan skulle vi fara vidare till Brunsbüttel den andra maj för att komma fram sent på eftermiddagen - kvällen.

Lotte med ambulans till sjukhus

Tyvärr gick det inte som planerat. Lotte fick problem med hjärtat när vi kom fram till min släkting, så fram på småtimmarna fick vi ringa efter ambulans och hon fick åkte till Naestveds sjukhus där hon blev inlagd. Lotte har sedan många år tillbaka problem med hjärtflimmer, och nu råkade hon få ett nytt anfall. Jag fick tillbringa min födelsedag på Naestveds sjukhus i stället för att fortsätta resan. Sedan var det ju frågan om vi kunde fortsätta. Nå, läkaren på hjärtavdelningen tyckte vi lugnt kunde fortsätta, så efter en god natts sömn fortsatte vi nästa förmiddag.

I strålände sol gick det sedan tvärs över Danmark. Jag fick prova Stora Bältsbron igen, den här gången med en husvagn på kroken. Det är otroligt så litet Danmark har blivit efter att Stora Bältsbron har byggts. Tidigare var det alltid lite väntetid vid färjan över Stora Bält och sedan en knapp timme på färjan. Nu går det på runt en kvart, och så är man över. Motorväg går sedan hela vägen ned till tyska gränsen, så även om man måste hålla 80 med husvagn går det undan.

Brunsbüttel, en stad från 1100-talet

I Brunsbüttel var det enkelt att hitta campingplatsen. Den ligger precis innanför vallen ut emot Elbe. Jag ringde till Günter och sa vi hade kommit, satte upp husvagnen och fick el ansluten, samt nycklar till toaletterna.

Günter, Lotte, Gisela och jag.

Günter kom och hämtade oss och tog oss med till sin restaurant. En härlig middag blev det. Sedan bar det av hem till Günter där vi tillbringade en trevlig kväll fram tills Gisela kom hem från restauranten vid 23-tiden. Günter, Lotte och jag gjorde upp planer för vårt besök. Vi skulle få se lite av Brunsbüttel. Nu hade vi lite bättre med tid, även om det hade försvunnit en dag i och med Lottes besök på Naestved sjukhus.

Nästa dag skulle vi turista lite och se Brunsbüttel. Det är en gammal stad som grundades på 1100-talet. Vi skulle ha sett museet, men det var stängd på fredagar så det får bli nästa gång. Vi fick dock se en del av den gamla stadskärnan. Nej, det finns inga gamla packhus som i Visby. Brunsbüttel har genom åren varit hårt drabbat av översvämningar, den ligger i Ditmarsken, så det är mycket sankmark runt staden. Vi såg slussarna som förbinder Kielkanalen med Elbe - de är imponerande - och vi såg slussmuseet som berättar om hur Kielkanalen byggdes en gång för drygt 100 år sedan. Den invigdes den 20 juni 1895.

Möte med storebror Hans Dieter

Följande dag skulle jag på utflykt med min äldste bror Hans-Dieter och hans fru Waltraud. Lotte ville inte fara med då hon var ganska trött efter resan och vår sightseeing i Brunsbüttel.

Jag åkte med Günter till en rastplats utanför Hamburg där Hans-Dieter skulle möta oss.

Günter skulle sedan vidare till Hamburg för att se en fotbollsmatch med sitt barnbarn, något han hade lovat sedan länge. Även här blev det ett mycket hjärtligt möte mellan Hans-Dieter och mig, samt mellan Waltraud och mig, stor kram från dem båda. Det var enbart glada över att sent omsider få hälsa på sin lillebror.

Vi skulle åka genom den del av Niedersachsen som ligger söder om Elbe och kallas Alten Land, till Horneburg, där både mina bröder har vuxit upp och där min far levde som vuxen. Vi skulle även få se Steinkirchen där han var född. Alten Land är som Tysklands fruktträdgård. Där är stora gårdar och stora fruktplantager med äpplen, körsbär och alla möjliga andra frukter och köksväxter. Tyvärr var blomningen över men det var intressant ändå.

Vi hade en trevlig tur i fint väder. Våren hade kommit till Tyskland, så vi kunde sitta ute och äta lunch vid en restaurant längs vägen. Sedan åkte vi till Horneburg där jag fick se mina bröders barndomshem och besöka min fars grav, där han ligger begravnen tillsammans med sin fru.

Tyska flyktingar

Horneburg är i dag en sovstad till Hamburg med täta förbindelser med tåg mellan dessa två städer, men tidigare var det en typisk bondby präglad av jordbruk, berättade Hans Dieter. Han berättade även att när det i krigets slutskede kom tyska flyktingar från Ostpreussen, numera en del av Polen, att de inte behandlat speciellt väl av de lokala lantbrukarna. De var tvungna att hysa flyktingarna, men de fick på sina håll inte använda entrédörrarna i husen. Man satte i stället en stege mot fönstret i det rum där de bodde, och sedan fick de klättra ut och in via fönstret och stegen.

Hans-Dieter berättade även att min far hade fortsatt att jobba som sanitetssoldat i krigsfängeläget i Frankrike. När han blev hemskickat hade han mycket goda vitsord med sig från såväl den amerikanska som den tyska fältläkaren, som hade tjänstgjort i läget. Han hade fått erbjudande om att jobba på en privat klinik som den tyska läkaren hade kontakt med i Hamburg. Han sa dock nej och återgick till sina "förbannade kossor" som Hans-Dieter uttryckte det. Varför han inte tog emot erbjudandet kan man ju bara spekulera i, något svar får vi aldrig.

Vi avslöt samma dag med ett kort besök i Hans-Dieter och Waltrauds hem i Hamburg, en

Min far Peter Stülten i uniform. På hans arm ser man att han är sanitetssoldat och underofficer.

trevlig liten bostadsrätt på 60 kvm med en liten trädgård. Sedan körde Hans-Dieter och Waltraud mig tillbaka till Brunsbüttel och vi åt alla i restauranten.

Nästa dag var det vår stora dag. Lotte och jag hade varit gifta i 40 år och det skulle firas. Manuel kom och hämtade oss på campingplatsen strax före lunch, och sedan bar det av till Günters hus, och så var det fest med hela familjen samlad. Günters son Frank från hans första äktenskap var även med, och naturligtvis Hans-Dieter och Waltraud från Hamburg. Giselas son var där också med sin flickvän och barnbarnet. Vi festade till bortåt 11 på kvällen.

Vad är det mer att berätta om denna oförglömliga resa? Jo, att Günter är mycket glad över att ha fått en bror till. Han har haft restaurant i Brunsbüttel i 30 år, så han är naturligtvis en välkänd profil i staden. Ständigt var det någon som skulle hälsa på honom när vi var ute i staden. Först presenterade han oss, sedan kom det omgående att jag är hans nyfunna lillebror från Sverige. Det kändes mycket bra att vara så välkommen i familjen. När vi var hemma hos dem fick vi ständigt höra att vi var en familj. Lotte satt till exempel ensam i deras hus någon timme under lördagen medan Gisela var och handlade. När Lotte började förklara sig för Manuel, som var den som kom hem först, blev svaret att hon ju tillhörde familjen, så det var väl självklart.

I augusti kommer Günter och Gisela på ett kort besök till Nynäshamn på väg till Bornholm. Jo, de vet att det är en omväg på så där en 120 mil, men ändå. Manuel planerar att tillbringa en vecka eller två av sin semester i Nynäshamn tillsammans med oss. Båda delarna gläder vi oss mycket åt.

De folki

B

Föreningspost

Gotlands Genealogiska Förening

c/o Kerstin Jonmyren

Nabovägen 16

388 93 Ljungbyholm

SVERIGE
PORTO BETALT
PORT PAYÉ

Min fars grav i Horneburg

Det är spännande att titta på bilder från mina bröders uppväxt. Lotte, jag själv, Günter, Manuel, Gisela

Nedan: Familjebild med oss alla, från vänster Günter, Gisela, Waltraud, Hans-Dieter, Lotte och jag

